

רב פפא אנכי [גבה והוציא] ארבע מאה זוזי
לבושת. (12)

חסדא חסדא (13) וכי קנסא (14) קא מגבית
בבבל?!

ומקשינן: והא ליתיה לדרב פפא [לא קיימא
לן כרב פפא], דהא שלח ליה רב חסדא לרב
נחמן שאלה בענייני גביית תשלום על
"בושת", ושלח ליה רב נחמן לרב חסדא:

ומכאן שאין גובים "בושת" בבבל, (15) ואמאי
הא מילתא דשכיחא הוא ונעביד
שליחותיהו!?

ראה "אור שמח" חובל ומזיק הו ו"אבי עזרי"
נערה ב יב.].

לפי זה הא דרב חסדא ודרב פפא מיירי
בבושת במקום היזק דהוי קנס.

וצריך לומר דהדר ביה ממאי דקאמר מעיקרא
דבקנסא לא עבדינן שליחותיהו, דאם לא כן,
מאי מקשה לעיל הרי בושת דשכיח כו' תיפוק
ליה דהוי קנס.

אך ברמב"ם [סנהדרין ה ח – ט] מבואר שאין
דנים דיני קנסות בבבל, ומאידך סובר הרמב"ם
[שם ובחובל ומזיק ג ח – ט] דהא דרב חסדא הוי
קנס. [וסבירא ליה דבושת במקום נזק הוי ממון
ולא קנס – חובל ומזיק ה ו].

וברש"י לעיל כז ב כתב דבושת קנס הוא ויש
מקום ליישב דבריו על פי המהר"י כהן צדק
ונימא דהא דרב חסדא מיירי במקום נזק ראה
בדבריו לו ב ד"ה נותן. [דלא כרמב"ם חובל
ומזיק שם].

ג. בספר "דבר יעקב" הביא רשב"א לקמן קיז
א שרב נחמן דן קנס בבבל למי שהראה ממון
חברו לגוי היות דשכיח ואיכא חסרון כיס.
ורש"י סנהדרין יג סוף עמוד ב דבקנסא לא
עבדינן שליחותיהו היות דלא שכיחא ולית בה
חסרון כיס. משמע דלמסקנה אין דין מיוחד של
"אין דנים דיני קנסות בבבל". [וראה רמב"ם
סנהדרין ה ח – ט וסמ"ע א ה].

15. דהא קיימא לן הילכתא כרב נחמן בדיני
ממונות, אם כן ליתא לדרב פפא – על פי "כללי
התלמוד" של "שיירי כנסת הגדולה" אות מא.

לפי המבייש והמתבייש – רש"י. דאי נימא
דבושת הוי "קנס", מאי קא מקשה, הא אמרינן
דבקנסא לא עבדינן שליחותיהו. וכן מוכח לעיל
ד ב [רב אושעיא לא מיירי בקנסא ואף על פי כן
תני "בושת"] וראה להלן הערה 14.

12. דתנן [צ א]: צרם באזנו, תלש בשערו, רקק
והגיע בו רוקו, העביר טליתו ממנו, פרע ראש
האשה בשוק, נותן לו ארבע מאות זוז – רש"י.
ואף על פי ששומא קצובה היא, [ראה הערה
לעיל]! ? מכל מקום לאו קנס הוא, אלא חכמים
שיערו בשתו של כל אדם בכך.

13. מפני שחבירו הוא אינו קוראהו רב – על פי
רש"י גיטין יב ב.

14. א. לאו דוקא "קנס", דהא בושת לאו "קנס"
הוא אלא "ממון", אלא משום דלית ביה "חסרון
כיס" [כדלקמן] קרי ליה "קנס" – תוספות. וכתבו
הסמ"ע [חושן משפט א ה] והש"ך [שם ג] בשם
מהרש"ל דהא דמסקינן שאין גובין בושת ונזקי
אדם באדם הוא משום שנתנו דין קנס לדבר
שאינו בו חסרון כיס או שאינו שכיח, לפיכך
קראו לבושת – "קנס".

ב. וב"שיטה מקובצת" כתב בשם מהר"י כהן
צדק: קנסא קא מגבית בבבל, והא דמשמע בריש
מכילתין [ד ב] גבי רבי אושעיא דבושת לא הוי
קנס! ?! היינו בושת בלא היזק. [ואף דבושת
דאונס ומפתה ממון הוא כמבואר בכתובות מב
א, אף דאיכא נזק בהדיה, אונס ומפתה שאני,